מ"ט דרב חסדא הואיל ואנקטה נגרי ברייתא ומי אמר רבא הכי והאמר רבא האי מאן דחזייה לחבריה דאגבה אימרא מעדרא דידיה ורמא ביה קלא ושדייה ולא ידע אי הדריה אי לא הדריה ומת או נגנב חייב באחריותו מאי לאו אע"ג דמני לא דלא מני ומי אמר רב הכי והאמר רב החזירו לעדר שבמדבר יצא אמר רב חנן בר אבא מודה רב (א) ברקועתא לימא כתנאי הגונב טלה מן העדר וסלע מן הכיס למקום שגנב יחזיר דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר צריך דעת בעלים סברוה דכולי עלמא אית להו דרבי יצחק דאמר רבי יצחק אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה מאי לאו בסלע לדעת ובפלוגתא דרב ושמואל (לא) בטלה שלא לדעת ובפלוגתא דרב חסדא ור' יוחנן אמר רב זביד משמיה דרבא בשומר שגנב מרשות בעלים כ"ע לא פליגי כדרב חסדא והכא בשומר שגנב מרשותו (ב) שיחזיר למקום שגנב קמיפלגי ר"ע סבר כלתה לו שמירתו ור' ישמעאל סבר לא כלתה לו שמירתו לימא מנין פוטר תנאי היא דתניא הגוזל את חבירו והבליע לו בחשבון תני חדא יצא ותניא אידך לא יצא סברוה דכ"ע אית להו דר' יצחק דאמר אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה מאי לאו בהא קמיפלגי דמ"ד יצא סבר מנין פוטר ומאן דאמר לא יצא סבר מנין אינו פוטר אמרי אי סבירא לן כר' יצחק כ"ע לא פליגי דמנין פוטר אלא בדרבי יצחק קמיפלגי מר אית ליה דר' יצחק ומר לית ליה דר' יצחק ואי בעית אימא דכ"ע אית להו דר' יצחק ולא קשיא הא דמני ורמא ליה בכיסיה והא דמני ורמא לידיה ואיבעית אימא אידי ואידי דמני ורמא בכיסיה הא דאית ליה זוזי אחריני בכיסיה הא דלית ליה זוזי אחריני בכיסיה: **מתני'** אין לוקחין מן הרועים צמר וחלב וגדיים ולא משומרי פירות עצים ופירות אבל לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה וכלי פשתן בגליל ועגלים בשרון וכולן שאמרו להטמין אסור ולוקחין ביצים ותרנגולין מכל מקום: **גמ'** ת"ר אין לוקחין מן הרועים לא עזים ולא גדיים ולא גיזין ולא תלושין של צמר אבל לוקחין מהן תפורין מפני שהן שלהן ולוקחין מהן חלב וגבינה במדבר ולא בישוב ולוקחין מהן ד' וה' צאן ד' וה' גיזין אבל לא שתי צאן ולא שתי גיזין ר"י אומר בייתות לוקחין מהן מדבריות אין לוקחין מהן כללו של דבר כל שהרועה מוכר ובעל הבית מרגיש בו לוקחין מהן אין מרגיש בו אין לוקחין מהן אמר מר לוקחין מהן ד' וה' צאן ד' וה' גיזין השתא יש לומר ארבעה זבנינן חמשה מיבעיא א"ר חסדא ארבעה מתוך חמשה ואיכא דאמרי א"ר חסדא ארבעה מעדר קטן וחמש מעדר גדול הא גופא קשיא אמרת ד' וה' צאן ד' וה' גיזין ד' וה' אין אבל שלש לא אימא סיפא אבל לא שתי צאן הא שלש זבנינן לא קשיא הא בברייתא הא בכחישתא: ר"י אומר בייתות לוקחין מהן מדבריות אין לוקחין מהן כו': איבעיא להו ר"י ארישא קאי ולחומרא או דלמא אסיפא קאי ולקולא ארישא קאי ולחומרא דאמר לוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן הני מילי בייתות אבל מדבריות אפילו ארבעה וחמשה לא או דלמא אסיפא קאי ולקולא דאמר אבל לא שתי צאן ולא שתי גיזין הני מילי מדבריות אבל בייתות שתים נמי לוקחין ת"ש דתניא ר"י אומר לוקחין בייתות מהן ואין לוקחין מהן מדבריות ובכל מקום לוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן

מדאמר

מאי לאו בסלע כו' ובטלה שלא לדעת. סתם כיס רגיל להיות לדעת כיון שעשוי למשמש בכיסו וסתם טלה רגיל להיות שלא לדעת להכי נקט בהא לדעת ובהא שלא לדעת:

חמש מבעיא. מפורש במס' שבת בפרק במה אשה (דף ס: ושם ד"ה הטפא) גבי שמעתא דסנדל המסומר:

הדרן עלך הגוזל בתרא

וסליקא מסכת בבא קמא

מ"ע דרב חסדא. בשלמא טעמא דכולהו ניחא דעדיף להו לדעת משלא לדעת ועוד מתני' ניחא למרוי כותייהו טפי: **הואיל ואנקטה נגרי ברייתא.** למדה לצאת חוץ ומעתה צריכה שימור יפה וכיון דלא ידעו בעלים לא מזדהרי בה אבל לדעת מנין פוטר שהרי הכירו שנגנבה והחזירה ומעכשיו יזהרו בה: **האי מאן דחזייה לחבריה דאגבה אימרא מעדרא דידיה.** כדי לגונבה: **אע"ג דמני.** אלמא לדעת צריך דעת: **החזירו לעדר.** שיש לו לבעל הבית במדבר יצא ואע"ג דליכא לא לדעת ולא מנין ורב לא סגי ליה בלאו חד מהני: **ברקועתא.** שהטלה ניכר הוא כשנגנב וניכר הוא לרועה במדבר כשניתוסף על צאנו ואפי' לא מנה: **אית להו דרבי יצחק.** והבעלים יודעין בגניבתו שמנו והיא חסירה ולאחר מכן מנו והיא שלימה: **מאי לאו בסלע.** פליגי לדעת כדפרישית וידעו הבעלים בגניבתו וקאמר רבי ישמעאל מנין פוטר שאדם עשוי למשמש בכיסו ומנה והיא שלימה פטור וכשמואל דאמר לדעת מנין פוטר ור"ע כרב דאמר לדעת צריך דעת: **בטלה פליגי שלא לדעת ובפלוגתא דרב חסדא ור' יוחנן.** דרבי ישמעאל דאמר למקום שגנב יחזיר כרבי יוחנן דאמר שלא לדעת אפילו מנין לא צריך ור"ע כרב חסדא דאמר שלא לדעת צריך דעת: ה"ג **א"ר זביד משמיה דרבא בגונב מרשות בעלים דכ"ע לא פליגי.** דסבירא להו כרב חסדא כדמפרש טעמא משום דאנקטה ליגרי ברייתא והכא בשומר שגנב מרשות עצמו עסקינן ובעי למפטר נפשיה מן הבעלים בטענת גניבה או אבידה ור"ע כרב חסדא דאמר שלא מדעת צריך דעת: **ר"ע סבר.** כיון שנעשה גנב כלתה שמירתו דתו לא מהימן להו לבעלים דהא ה"ל גונב שלא לדעת צריך דעת ולא אמרינן סגיא בדעת שומר והא איהו ידע בחזרתו: **ורבי ישמעאל סבר.** עדיין הוא שומר עליו וסגי בדעת דידיה: **והבליע לו בחשבון.** לאחר זמן לקח הימנו מקח וכשנתן לו דמים הוסיף עליהם מעות הגזילה והבליע בחשבון שהיה בוש לומר הרי גזילתך יצא: **אדם עשוי למשמש.** ולמנות כמה בכיסו וזה מיד מנה אחריו ומצא יותר מדמי המקח והכיר שהחזיר לו גזילתו: **לית ליה דר' יצחק.** וליכא מנין: **הא.** דקתני לא יצא דמני גזלן ורמא לידיה דנגזל הלכך איכא למימר דהשליכו זה למיכתו ולא מנאן: **והא.** דקתני יצא דמני גזלן ורמא לכיסיה דנגזל וכיון דאית לן דר' יצחק מנין פוטר: **אית ליה זוזי אחריני בכיסיה.** ולא ידע כמה: **מתני' אין לוקחין מן הרועים.** דאיכא למימר שמא גנבו מלאכו של בעל הבית המסור להם: **צמר ביהודה ופשתן בגליל.** זו היא מלאכת הנשים והן עצמן עושות ומוכרות ולדעת בעליהן הוא: **ועגלים.** הרועים בשרון ברחבה לעין כל מאחר שמוכרין בפרהסיא לא גנבום. ל"א שרון שם מקום ומקום גידול עגלים הוא ולוקחין עגלים בזול ומגדלין אותן ושלהן הן לשון זה עיקר דתניא במנחות בפרק כל קרבנות (דף פז.) אילים ממואב וכבשים מחברון עגלים משרון: **גמ' ולא תלושין.** שנתלש הצמר שעל הרחל מעט מעט: **תפורים.** בגדים תפורים דאי נמי גנבו קנינהו בשינוי: **חלב וגבינה במדבר.** דאין דרך בעלים לילך שם וליטלם והרועה נוטלן: **אבל לא בישוב.** שדרך להביאו לבית בעל הבית: **ארבע וחמש צאן.** שחסרונן ניכר בעדר ואין יכול לישמט ולומר זאב טרפה: **בייתות לוקחין מהן.** שהרי בעל הבית יודע מניינם: **מרגיש.** מבין: **ארבע מתוך חמש.** אם לא היה לו בעדר אלא חמש צאן ומוכר מהן ארבע מותר ליקח דכולי האי לא גניב מדבר מועט: **בברייתא.** בריאות. עין בעל הבית תמיד עליהן ומרגיש בשלש: **כחושות.** אין חשובות לו ואין עינו עליהם לפיכך אין מרגיש כלומר אין יודע כשמוכרם זה: **ארישא קאי.** ארבע וחמש דשרי ת"ק: **אסיפא.** שתי צאן דקאסר ת"ק:

מדקאמר

עין משפט
נר מצוה

קכד א [עיין במגיד משנה בפ"ד מהל' גניבה הל' יג] [רב אלפס כאן ובב"מ פ"ג דף כה.]:

קכה ב מיי' פ"א מהל' גזילה ואבידה הל' ח ופ"ד מהל' גניבה הל' י ועיין בהשגות ובמ"מ סמג עשין עא טוש"ע ח"מ סי' שנה סעיף א:

קכו ג ד מיי' פ"ד מהל' גניבה הל' י ועיין בהשגות ובמ"מ טוש"ע שם סעיף ג:

קכז ה ו מיי' פ"א מהל' גזילה ואבידה הל' ח טוש"ע שם סעיף א וסי' שמו סעי' ב בהג"ה:

קכח ז מיי' פ"ו מהל' גניבה הל' א סמג עשין עא טוש"ע ח"מ סי' שנח סעיף א:

קכט ח מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ג:

קל ט מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סעי' ה:

קלא י מיי' שם טוש"ע שם וסעיף ג:

קלב כ מיי' שם טוש"ע שם סעיף ה:

קלג ל מ נ מיי' שם הל' א והל' ב טוש"ע שם סעיף א:

מסורת הש"ס

א) [לעיל כו.], ב) ב"מ מ:, ג) [שם מא:], ד) פ"א ל"ג, ה) שם קד., ו) שם מא:, ז) עיין ברש"א.

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' מודה רב ברקועתא. נ"ב טלוא תרגום אונקלוס נקוד וכן הוא במסכת שבת דף קז: (ב) שם שיחזיר למקום שגנב קמיפלגי:

◆

מוסף רש"י

צריך דעת בעלים. ואם לא הודיעם חייב באחריותם, אם מת או נגנב, דמסתלקיה קם ליה ברשותיה והשבה בלא ידיעה לאו השבה היא (ב"מ מא.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones